

**Державний заклад «Південноукраїнський національний  
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського**

**Кафедра освітнього менеджменту та публічного управління**

**ПОСТОЯН Т. Г.**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,  
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ  
ОСВІТНЬОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**Для студентів магістратури за спеціальністю 073 Менеджмент  
Управління закладом освіти**

**Одеса 2020**

**УДК 371.302:15.018:331.022+331.054**

**П63**

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського  
(протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.)*

**Рецензенти:**

Анєнкова І.П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Поліщук Л. В. – завідувачка відділу освітньо-наукової підготовки КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

**Постоян Т. Г.**

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління освітньою та інноваційною діяльністю»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 73 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з обов'язкової навчальної дисципліни «Управління освітньою та інноваційною діяльністю» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи студентів; питання для самоперевірки, тестові завдання, питання до екзамену, ситуативні вправи, міні-кейси, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

**УДК 371.302:15.018:331.022+331.054**

© Університет Ушинського, 2020

© Т. Г. Постоян

## **ЗМІСТ**

|                                                                                                         |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ<br/>КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ .....</b>                | <b>4</b>  |
| <b>РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ<br/>ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ .....</b>                       | <b>10</b> |
| <b>РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ<br/>САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....</b>            | <b>22</b> |
| <b>РОЗДІЛ 3.<br/>КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ<br/>ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ .....</b> | <b>33</b> |
| <b>ГЛОСАРІЙ .....</b>                                                                                   | <b>47</b> |
| <b>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....</b>                                                            | <b>67</b> |

## **УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ**

Державна політика спрямована на досягнення українською освітою сучасного світового рівня, відродження й подальший розвиток національних науково-освітніх традицій, оновлення змісту, форм і методів навчання, примноження інтелектуального потенціалу суспільства, що потребує нової якості освіти. Однак, нині існує стан невизначеності яким повинна бути нова якість освіти, що є особливістю сучасного етапу розвитку освітніх систем у світі. При формуванні вимог до якості освіти Комітет з освіти Ради Європи пропонує враховувати виклики і реалії розвитку сучасного суспільства, серед яких виділяють прискорення і непередбачуваність економічного і технологічного розвитку.

Порівняльний аналіз сучасних зарубіжних освітніх систем і технологій та наукових розробок вітчизняних педагогів дозволив зробити висновок про те, що основними шляхами розвитку системи освіти є :

- постійне оновлення змісту освіти з метою більш повного забезпечення потреб суспільства, у тому числі й майбутніх;
- орієнтація на такого випускника, який зможе успішно інтегруватися у сучасне суспільство;
- орієнтація на забезпечення конкурентоспроможності випускників у подальшому здобутті освіти;
- формування соціально – особистісних якостей, які б дозволили випускнику повністю реалізувати свій інтелектуальний потенціал;
- посилення зв'язків загальноосвітнього навчального закладу із професійними закладами освіти, як основними замовниками випускників.

Вирішення означених проблем у галузі освіти значною мірою залежить від професійної діяльності у сфері управління освітою, яка передбачає наявність не лише фахових знань, навичок організаційної

діяльності, а й здатності ефективно діяти в умовах реформування національної системи освіти, її інтеграції в європейський та світовий освітній простір.

*«Управління освітньою та інноваційною діяльністю»* – одна з обов’язкових дисциплін у підготовці керівника закладу освіти. Управління у сфері освіти розглядається як процес та результат створення (проєктування) адекватної потребам і можливостям особи та суспільства системи соціалізації, особистісного та професійного розвитку людини в закладі освіти, що складається спеціальним чином сконструйованих відповідно до заданої мети методологічних, дидактичних, психологічних, інтелектуальних, інформаційних та практичних дій, операцій, прийомів, кроків, що гарантують досягнення цілей, визначених учасниками освітнього процесу, та свободу їхнього усвідомленого вибору.

**Предметом вивчення** дисципліни є організація та забезпечення освітнього процесу, впровадження інновацій та системи управління якістю освіти. Основними формами вивчення дисципліни є лекції, практичні заняття, самостійна робота. Практичні заняття спрямовані на поглиблення, закріплення й творче осмислення психолого-управлінських знань та впровадження відповідного інструментарію в професійну діяльність менеджера.

Зміст методичних рекомендацій до навчальної дисципліни *«Управління освітньою та інноваційною діяльністю»* базується на сучасних досягненнях педагогічної науки щодо формування змісту освіти, освітніх стандартів, методів, технологій навчання особистості та оцінки якості освіти, що допомагає ефективно вирішувати завдання управління сучасним закладом освіти.

**Мета навчальної дисципліни** *«Управління освітньою та інноваційною діяльністю»*: сформувати у здобувачів обізнаність щодо концептуальних та теоретичних засад управління освітньою діяльністю як наукової проблеми.

Сформувати здатність реалізовувати освітні стандарти; впроваджувати сучасні освітні технології, технології організації та управління освітнім процесом у практику закладів освіти (за типом).

Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

### **Очікувані програмні результати навчання.**

ПРН 1. Критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління складними робочими або навчальними процесами, які є непередбачуваними.

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

ПРН 3. Проєктувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, колективі, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач, оцінювати їх результати.

ПРН 12. Мати навички делегування повноважень та керівництва організацією (підрозділом)

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН 14. Проєктувати систему управління якістю освіти.

### **Очікувані результати навчання дисципліни**

#### ***Знати:***

- функціональні обов'язки структурних підрозділів ЗО;
- установлювати зв'язок між функціями державних стандартів освіти;
- пояснювати нормативні засади організації освітнього процесу ЗО;
- визначати сутність робочих та дорадчих органів ЗО різних типів та

різних форм власності.

- визначати основні напрями та принципи, умови застосування освітніх технологій у ЗО;
- визначати підходи до планування виховної роботи суб'єктами виховного процесу;
- упорядковувати функції системи управління якістю освіти у ЗО.
- визначати специфіку педагогічних інновацій як вид соціального управління
- ідентифікувати умови здійснення інноваційної освітньої діяльності в закладі освіти.

***Уміти:***

- критично осмислювати зміст освітніх стандартів;
- розробляти модель випускника ЗО;
- розробляти освітній план, освітню програму на засадах відповідальності за розвиток професійного знання і практик;
- розробляти план роботи дорадчих органів робочих та дорадчих органів ЗО
- формувати контингент осіб ЗО;
- володіти та застосовувати прийоми організації освітнього процесу ЗО;
- планувати виховну роботу ЗО (структурних підрозділів);
- проєктувати внутрішню систему управління якістю освіти.
- проєктувати систему управління інноваційною діяльністю у ЗО.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

**Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту освіти, що передбачають проведення досліджень, зокрема на межі галузей, формулювання стратегій та впровадження інновацій за невизначеності умов і вимог.

### **Загальні компетентності:**

- ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань);
- ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), оригінальність мислення.

### **Спеціальні компетентності:**

- СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту у галузі та на межі галузей знань, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати нові стратегічні підходи до управління робочими або навчальними процесами;
- СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- СК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
- СК 8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати ефективні управлінські рішення, необхідні для провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур, та забезпечувати їх реалізацію.
- СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

## РОЗДІЛ 1.

### МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

#### Теми практичних занять за модулем «Стандартизація освіти в Україні»

| №<br>з/п | Назва теми                                                                   | Кількість<br>годин |   |
|----------|------------------------------------------------------------------------------|--------------------|---|
| 1        | <i>Дискусія.</i> Концепції побудови змісту освіти, змісту навчання.          | 1                  | 1 |
| 2        | <i>Круглий стіл.</i> Стандартизація освіти в Україні.                        | 1                  | 1 |
| 3        | <i>Практичне заняття</i> Технологія роботи з моделлю випускника.             | 1                  | 1 |
| 4        | <i>Практичне заняття</i> Технологія розробки навчального плану.              | 1                  | 1 |
| 5        | <i>Практичне заняття</i> Технологія розробки програми навчальної дисципліни. | 1                  | 1 |
|          | Усього годин                                                                 | 5                  | 5 |

#### Теми практичних занять за модулем «Організаційна структура управління освітньою діяльністю»

| №  | Назва теми                                                                   | К-ть год. |   |
|----|------------------------------------------------------------------------------|-----------|---|
| 6  | <i>Дискусія.</i> Функції колегіальних органів управління закладів освіти.    | 1         | 1 |
| 7  | <i>Круглий стіл.</i> Органи громадського самоврядування ЗО.                  | 1         | 1 |
| 8  | <i>Семінар.</i> Сучасні вимоги до формування контингенту осіб ЗО.            | 1         | 1 |
| 9  | <i>Практичне заняття.</i> Організація та планування освітньої діяльності ЗО. | 4         | 1 |
| 10 | <i>Брейк-итормінг.</i> Виховна система ЗО майбутнього.                       | 1         | 1 |
| 11 | <i>Практичне заняття.</i> Організація системи контролю ЗО.                   | 4         | 1 |
|    | Усього годин                                                                 | 12        | 6 |

### Теми практичних занять за модулем «Управління інноваційною діяльністю»

| №  | Назва теми                                                                                        | К-ть год. |   |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---|
| 12 | <i>Семінар.</i> Теоретичні засади інноваційної освітньої діяльності.                              | 1         | 2 |
| 13 | <i>Дискусія.</i> Інноваційний потенціал педагогічного колективу.                                  | 2         | 1 |
| 14 | <i>Практичне заняття.</i> Вивчення здатності педагога до саморозвитку.                            | 2         | 1 |
| 15 | <i>Семінар.</i> Організаційне забезпечення інноваційної діяльності закладу освіти.                | 2         | 1 |
| 16 | <i>Круглий стіл.</i> Умови забезпечення впровадження освітніх інновацій як управлінська проблема. | 2         | 1 |
| 17 | <i>Брейк-штормінг.</i> Модель управління впровадженням освітніх інновацій.                        | 2         | 2 |
| 18 | <i>Круглий стіл.</i> Шляхи впровадження освітніх інновацій в роботу закладу освіти.               | 2         | 1 |
|    | Усього годин                                                                                      | 13        | 9 |

### ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА МОДУЛЕМ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

#### Змістовий модуль 1 Стандартизація освіти в Україні

**Тема 1.** *Дискусія.* Концепції побудови змісту освіти, змісту навчання. (ЗВО).

*Питання до обговорення*

1. Що таке професійна освіта?
2. В чому суть змісту професійної освіти?
3. Розкрийте сутність загальних принципів формування змісту професійного навчання.

*Практичне завдання*

1. Підготувати бібліографію з теми .
2. Підготувати рецензію на підручник / навчальний посібник

**Тема 1. Дискусія.** Концепції побудови змісту освіти, змісту навчання. (ЗЗСО).

*Питання до обговорення*

1. Що таке загальна освіта?
2. У чому полягає історичний характер змісту освіти?
3. Охарактеризувати основні теорії формування змісту освіти.
4. Проаналізувати основні джерела і фактори формування змісту освіти.
5. Розкрити сутність загальних принципів формування змісту освіти.
6. Розкрити вимоги до підручників, навчальних посібників?

*Практичне завдання*

1. Підготувати бібліографію з теми .
2. Підготувати рецензію на підручник / навчальний посібник

**Тема 2. Круглий стіл.** Стандартизація освіти в Україні (ЗВО). .

*Питання і завдання до обговорення*

1. Академічна автономія ЗВО в розробці та реалізації ОПП, ОНП як стандарту професійної освіти..
2. Критерії відбору освітніх компонент змісту ОПП, ОНП..

**Тема 2. Круглий стіл.** Стандартизація освіти в Україні (ЗЗСО).

*Питання до обговорення:*

1. Критерії відбору основних наук, що вивчаються у загальній середній школі.
2. Характеристика базового навчального плану закладу загальної середньої освіти.
3. Стратегія розвитку варіативної освіти в Україні.

**Тема 3.** Технологія роботи з моделлю випускника закладу вищої освіти .

*Питання до обговорення:*

1. Модель випускника як освітній стандарт.
2. Особливості соціальних здатностей та професійної компетенції випускника

3. Функції моделі.

4. Основні принципи побудови моделі випускника вищої школи.

5. Характеристика професійної моделі випускника вищого навчального закладу .

6. Технологія роботи з моделлю випускника.

*Практичне завдання.*

1. Розробити проєкт професійної моделі випускника за спеціальністю «Управління закладом освіти».

2. Презентація моделі.

**Тема 3.** Технологія роботи з моделлю випускника закладу загальної середньої освіти.

*Питання до обговорення:*

1. Модель випускника як освітній стандарт.

2. Особливості соціальних здатностей випускника .

3. Функції моделі.

4. Основні принципи побудови моделі випускника.

*Практичне завдання*

1. Аналіз варіантів моделей випускника ЗЗСО різної спеціалізації.

2. Технологія роботи з моделлю випускника.

**Тема 4.** Технологія розробки навчального плану (ЗВО)

*Практичне завдання*

1. Порівняльний аналіз освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки (бакалавр, магістр).

2. Скласти аналітичну записку.

**Тема 4.** Технологія розробки навчального плану (ЗЗСО)

*Практичне завдання*

1. Порівняльний аналіз освітніх програм та навчальних планів підготовки (початкова освіта, базова середня освіта, загальна середня освіта).

2. Скласти аналітичну записку.

## **Тема 5.** Технологія розробки програми навчальної дисципліни (ЗВО).

### *Питання до обговорення*

1. Робоча програма навчальної дисципліни як стандарт закладу вищої освіти.
2. Функції, види робочої програми навчальної дисципліни.
3. Способи побудови робочої навчальної програми.
4. Процедура затвердження робочої програми навчальної дисципліни.
5. Структура силабусу.

### *Практичне завдання.*

Проаналізувати робочу програму навчальної дисципліни як освітній стандарт вищого навчального закладу (за вибором).

Порівняти структуру програми навчальної дисципліни та силабусу.  
Підготувати рецензію.

## **Тема 5.** Технологія розробки навчальної програми предметів та курсів (ЗЗСО).

### *Питання до обговорення*

1. Типова (модельна) навчальна програма, її функції.
2. Навчальна програма предметів та курсів як внутрішній стандарт закладу освіти.
3. Функції, види навчальної програми.
4. Способи побудови навчальної програми предметів та курсів.
5. Процедура створення та затвердження програми предметів та курсів.

### *Практичне завдання.*

Проаналізувати програму навчальної програми предметів/курсів як освітній стандарт закладу загальної середньої освіти (за вибором).

Проаналізувати навчальну програму (за вибором). Підготувати рецензію.

## **ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА МОДУЛЕМ «ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**Тема 6. Дискусія.** Функції колегіальних органів управління у вищому закладі освіти.

*Проблема до обговорення*

Реалії та перспективи взаємодії адміністративних та колегіальних органів ЗВО в умовах нестабільного суспільства.

*Практичне завдання.*

Аналіз плану роботи колегіального органу управління (за вибором).

**Тема 6. Дискусія.** Функції колегіальних органів управління закладу загальної середньої освіти.

*Проблема до обговорення*

Реалії та перспективи взаємодії адміністративних та колегіальних органів ЗЗСО в умовах реформування української школи.

*Практичне завдання.*

Аналіз плану роботи колегіального органу управління (за вибором).

**Тема 7. Круглий стіл.** Органи громадського самоврядування ЗВО.

*Питання до обговорення*

1. Органи громадського самоврядування як форма колективного вирішення питань організації та забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти.

2. Громадський нагляд (контроль) в управлінні закладом освіти.

3. Проблема студентського самоврядування в закладі освіти. Основні завдання органів студентського самоврядування.

*Практичне завдання.*

1. Аналіз програм діяльності студентського самоврядування.

2. Алгоритмізація механізму введення в дію рішень рад. Представити схематичне зображення розробленого алгоритму.

## **Тема 7. Круглий стіл. Органи громадського самоврядування ЗЗСО.**

### *Питання до обговорення*

1. Органи громадського самоврядування як форма колективного вирішення питань організації та забезпечення освітнього процесу закладу загальної середньої освіти.
2. Громадський нагляд (контроль) в управлінні закладом освіти.
3. Проблема учнівського самоврядування в закладі освіти. Основні завдання органів учнівського самоврядування.

### *Практичне завдання.*

1. Аналіз програм діяльності учнівського самоврядування.
2. Алгоримізація механізму введення в дію рішень рад. Представити схематичне зображення розробленого алгоритму.

## **Тема 8. Семінар. Сучасні вимоги до формування контингенту осіб ЗВО.**

### *Питання до обговорення*

1. Правила прийому до закладу вищої освіти.
2. Сучасні підходи до забезпечення мобільності здобувачів вищої освіти.
3. Забезпечення рівного доступу до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами.

### *Практичне завдання.*

Аналіз нормативної бази формування контингенту осіб. Скласти аналітичну записку.

## **Тема 8. Семінар. Сучасні вимоги до формування контингенту осіб ЗЗСО.**

### *Питання до обговорення*

1. Правила прийому до закладу загальної середньої освіти.
2. Сучасні підходи до формування класів у контексті реалізації Концепції «Нова українська школа».
3. Формування інклюзивних класів.

*Практичне завдання.*

Аналіз нормативної бази формування контингенту осіб.

Підготувати аналітичну записку.

**Тема 9. Практичне заняття.** Організація та планування освітньої діяльності ЗВО .

*Питання до обговорення*

1. Структура освітнього процесу у ЗВО
2. Зовнішні і внутрішні чинники освітнього процесу.
3. Особливості освітнього процесу у ЗВО.
4. Організація освітнього процесу за дистанційною та змішаною формою навчання.
5. Специфіка функціональних обов'язків адміністрації щодо організації освітнього процесу у ЗВО.

*Практичне завдання.*

Аналіз робочого навчального плану. Підготувати аналітичну записку.

Аналіз розкладу занять у закладі освіти ЗВО. Підготувати аналітичну записку.

**Тема 9. Практичне заняття.** Організація та планування освітньої діяльності ЗЗСО

*Питання до обговорення*

1. Структура освітнього процесу у ЗЗСО.
2. Зовнішні і внутрішні чинники організації освітнього процесу.
3. Особливості освітнього процесу у ЗЗСО.
4. Організація освітнього процесу за дистанційною та змішаною формою навчання.
5. Специфіка функціональних обов'язків адміністрації щодо організації освітнього процесу у ЗЗСО.

*Практичне завдання.*

Аналіз робочого навчального плану. Підготувати аналітичну записку.

Аналіз розкладу уроків у закладі освіти ЗЗСО.

Підготувати аналітичну записку.

**Тема 10. Брейк-штурмінг.** Виховна система ЗВО майбутнього

*Проблема до вирішення*

Виховний процес у ЗВО як складна динамічна система управління.

*Практичне завдання. Аукціон ідей.*

Планування виховної роботи суб'єктами виховного процесу з використанням нетрадиційних форм роботи зі студентською молоддю.

**Тема 10. Брейк-штурмінг.** Виховна система ЗЗСО майбутнього

*Проблема до вирішення*

Виховний процес у ЗЗСО як складна динамічна система управління.

*Практичне завдання. Аукціон ідей.*

Планування виховної роботи суб'єктами виховного процесу з використанням нетрадиційних форм роботи зі учнівською молоддю.

**Тема 11. Організація системи контролю у ЗВО.**

*Питання до обговорення*

- 1.Якість освіти ЗО як складна динамічна система управління.
- 2.Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗВО.
- 3.Технології виконання та захисту кваліфікаційних (дипломних, магістерських) робіт.

*Практичне завдання*

Розробити модель системи управління якістю освіти у ЗВО. Презентувати результат.

**Тема 11. Організація системи контролю у ЗЗСО.**

*Питання до обговорення*

- 1.Якість освіти ЗЗСО як складна динамічна система управління.
- 2.Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗЗСО.
- 3.Технології організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

### *Практичне завдання*

Розробити модель системи управління якістю освіти у ЗЗСО. Презентувати результат.

## **ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА МОДУЛЕМ «УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**Тема 12. Семінар.** Теоретичні засади інноваційної освітньої діяльності.

*Питання до обговорення.*

- 1.Продукт інноваційної педагогічної діяльності.
- 2.Педагогічний експеримент як провідна форма інноваційної педагогічної діяльності.
- 3.Новаторський педагогічний досвід: колективний, груповий, індивідуальний.

### *Практичне завдання*

Есе «Соціально-економічні, політичні передумови розвитку інноваційної діяльності в освіті України»

**Тема 13. Дискусія.** Інноваційний потенціал педагогічного колективу.

*Питання до обговорення.*

Готовність до інноваційної діяльності – основа активної суспільної і професійно-педагогічної позиції особистості:

- інноваційна компетентність педагога;
- якості особистості підготовленої до інноваційної професійної діяльності;
- показники готовності педагога до інноваційної діяльності.

### *Практичне завдання*

Створити ілюстративну блок-схему «Структура інноваційного потенціалу педагогічного колективу».

Виконання творчого завдання у форматі «шкідливість порад» (відпрацювання практичних навичок у парах (спаринг – партнерство).

**Тема 14. Практичне заняття.** Вивчення здатності педагога до саморозвитку

*Питання до обговорення*

Здатність/нездатність педагога до саморозвитку, самоаналізу стимулів і перешкод.

*Практичне завдання*

Аналіз результатів психологічних тестів з визначення бар'єрів інноваційної педагогічної діяльності. Підготувати аналітичну записку.

**Тема 15. Семінар.** Організаційне забезпечення інноваційної діяльності закладу освіти.

*Питання до обговорення*

1. Створення банку інновацій.
2. Ефективність нововведень.
3. Умови ефективного перебігу інноваційних процесів.

*Практичне завдання*

Відпрацювання практичних навичок у рольових парах: «керівник ЗО – експерт».

Розробка технологічної карти оцінювання системи забезпечення інноваційної діяльності закладу освіти.

**Тема 16. Круглий стіл.** Умови забезпечення впровадження освітніх інновацій як управлінська проблема.

*Проблема до обговорення*

Інноваційне освітнє середовище – запорука якісної освіти.

*Практичне завдання*

Вирішення ситуативних задач з проблеми створення умов для забезпечення освітніх інновацій (міні-кейсів).

**Тема 17. Брейк-штормінг.** Модель управління впровадженням освітніх інновацій.

*Проблема до вирішення*

1. Побудова моделей управління впровадженням освітніх інновацій у ЗВО, ЗЗСО.
2. Формування позитивного іміджу інноваційного середовища закладу освіти на інституційному рівні.

*Практичне завдання*

Аналіз теоретичних моделей управління впровадженням освітніх інновацій у ЗВО, ЗЗСО.

Розробка проєкту моделі управління впровадженням інновацій у закладі освіти, її схематична презентація.

**Тема 18. Круглий стіл.** Шляхи впровадження освітніх інновацій в роботу закладу освіти.

*Проблеми до обговорення*

1. Раціональне управління нововведенням.
2. Атестація, сертифікація педагогічних працівників ЗО – реалії і перспективи.
3. Джерела фінансування інноваційних проєктів і програм.

*Практичне завдання*

Розробити систему спеціальних стимулів для реалізації педагогічних нововведень.

Розробити портфель пропозицій спеціальних стимулів для реалізації педагогічних нововведень.

Розробити проєкт Програми розвитку ЗВО, ЗЗСО (за вибором) на інноваційних засадах

## РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗА МОДУЛЯМИ

### МОДУЛЬ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

**Тема 1.** Зміст освіти. Зміст навчання.

*Питання для самостійної роботи.*

1. Теорії організації змісту освіти.
2. Джерела і фактори формування змісту освіти.

*Завдання для самостійної роботи.*

1. Що таке загальна середня освіта?
2. В чому полягає сутність змісту вищої освіти?
3. Розкрийте сутність загальних принципів формування змісту навчання.

**Тема 2.** Модель випускника закладу освіти

*Питання для самостійної роботи.*

1. Особливості соціальних здатностей випускника.
2. Основні принципи побудови моделі випускника закладу освіти.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізуйте моделі випускника закладу освіти (за вибором).

**Тема 3.** Освітні стандарти.

*Питання для самостійної роботи.*

1. ОКХ як освітній стандарт вітчизняної професійної освіти.

*Завдання для самостійної роботи.*

1. Проаналізуйте ОКХ як базовий стандарти професійної освіти України.
2. Розкрийте вимоги до підручників, навчальних посібників?

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати ОКХ (за вибором).

**Тема 4.** Навчальний план як нормативний документ.

*Питання для самостійної роботи.*

1. Навчальний план як складова комплексу документів державного стандарту освіти.
2. Навчальні програми вибіркового дисциплін. Процедура вибору дисциплін здобувачами освіти.

*Завдання для самостійної роботи.*

Порівняльний аналіз навчальних планів освітньо-професійних програм підготовки (бакалавр, магістр).

**Тема 5.** Програма навчальної дисципліни як нормативний документ.

*Питання для самостійної роботи.*

Структура навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати робочу програму навчальної дисципліни як освітній стандарт (за вибором).

## **МОДУЛЬ «ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**Тема 6.** Колегіальні органи управління закладів освіти.

*Питання для самостійної роботи.*

Загальні збори (конференція) трудового колективу.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати Статут закладу освіти (за вибором), визначити функції загальних зборів (конференції) трудового колективу у контексті контролю за якістю надання освітніх послуг.

## **Тема 7. Органи громадського самоврядування ЗО.**

*Питання для самостійної роботи.*

Основні завдання органів учнівського/студентського самоврядування.

Форми діяльності органів учнівського/студентського самоврядування: сенат, парламент, учнівська навчальна (наукова) частина тощо.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати Програму діяльності учнівського/студентського самоврядування (за вибором).

## **Тема 8. Формування контингенту осіб ЗО.**

*Питання для самостійної роботи.*

Формування інклюзивних класів.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати правила прийому до закладу освіти (за вибором)

## **Тема 9. Організація освітнього процесу у ЗО.**

*Питання для самостійної роботи.*

Функціональні обов'язки адміністрації щодо організації освітнього процесу у ЗО (ЗЗСО, ЗВО).

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати посадові обов'язки керівників закладу освіти та їх заступників щодо організації освітнього процесу у ЗО

## **Тема 10. Організація виховного процесу у ЗО.**

*Питання для самостійної роботи.*

1. Суб'єкти системи організації виховного процесу у ЗО.

2. Нетрадиційні заходи з управління виховним процесом.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати план виховної роботи класного керівника/куратора студентської групи.

## **Тема 11. Організація системи управління якістю освіти.**

*Питання для самостійної роботи.*

Суб'єкти системи якості освіти у ЗО.

*Завдання для самостійної роботи.*

Визначте суб'єктів системи якості освіти закладу в якому ви навчаєтесь/працюєте.

## **МОДУЛЬ «УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

### **Тема 12. Інноваційна педагогічна діяльність.**

*Питання для самостійної роботи.*

1. Інноваційна педагогічна діяльність.
2. Передовий педагогічний досвід, його критерії.

*Завдання для самостійної роботи.*

Навести приклади індивідуального новаторського педагогічного досвіду.

### **Тема 13. Готовність педагога до інноваційної діяльності.**

*Питання для самостійної роботи.*

Якості особистості готової до інноваційної професійної діяльності.

*Завдання для самостійної роботи.*

*Представити схематично* структуру готовності педагога до інноваційної освітньої діяльності.

### **Тема 14. Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та шляхи їх подолання.**

*Питання для самостійної роботи.*

Внутрішні психологічні антиінноваційні бар'єри.

*Завдання для самостійної роботи.*

Пройти тест на визначення власних психологічних антиінноваційних бар'єрів (методика за вибором).

### **Тема 15. Управління інноваційною педагогічною діяльністю.**

*Питання для самостійної роботи.*

Створення банку інновацій.

*Завдання для самостійної роботи.*

Розробити архітектуру банку інновацій.

### **Тема 16. Технологія впровадження в освітній процес досягнень педагогічної науки і практики.**

*Питання для самостійної роботи.*

Модель. Моделювання як процес.

*Завдання для самостійної роботи.*

Розробити проєкт моделі впровадження інновацій, готуючись до практичного заняття.

### **Тема 17. Шляхи впровадження інновацій у роботу ЗО.**

*Питання для самостійної роботи.*

Професійна підготовка майбутнього педагога. Самоосвіта.

*Завдання для самостійної роботи.*

Проаналізувати на предмет актуальності оприлюднений педагогічний, управлінський досвід працівника закладу освіти в результаті його підготовки та проходження процедури атестації/сертифікації.

### **Тема 18. Інноваційна управлінська діяльність керівника закладу освіти.**

*Питання для самостійної роботи.*

Створення умов для розвитку оригінального педагогічного мислення та інноваційної діяльності.

*Завдання для самостійної роботи.*

Визначити мету інноваційної управлінської діяльності, підготуватись до дискусії з цієї проблеми.

### **ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)**

Підготувати тези навчальної доповіді на електронному і паперовому носіях, виступити на практичному занятті з відповідною тематикою (протягом семестру).

### **ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ТЕЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДОПОВІДІ**

Передбачено самостійний вибір теми навчальної доповіді.

### **Модуль «Стандартизація освіти в Україні»**

| Тематика тез доповіді                                           | Кількість годин |        |
|-----------------------------------------------------------------|-----------------|--------|
|                                                                 | Денна           | Заочна |
| Функції державних стандартів освіти                             | 28              |        |
| Стандарти ЗО.                                                   |                 |        |
| Компетентнісна модель випускника ЗО.                            |                 |        |
| Стратегії розвитку варіативно освіти в Україні.                 |                 |        |
| Формування змісту освіти як наукова проблема.                   |                 |        |
| Критерії побудови моделі випускника ЗВО.                        |                 |        |
| Формування програми навчальної дисципліни                       |                 |        |
| Інтерактивні методи навчання.                                   |                 |        |
| Інноваційні освітні технології.                                 |                 |        |
| Використання інформаційних засобів навчання                     |                 |        |
| Інформаційно-технолог. забезпечення діагностики якості освіти.  |                 |        |
| Вплив навчальної матеріальної бази на конкурентоспроможність ЗО |                 |        |

### Модуль «Організаційна структура управління освітньою діяльністю»

| Тематика тез доповіді                      | Кількість годин |        |
|--------------------------------------------|-----------------|--------|
|                                            | денна           | заочна |
| Зміст освіти, зміст навчання               |                 |        |
| Освітні стандарти                          | 28              |        |
| Модель випускника закладу освіти           |                 |        |
| Навчальний план                            |                 |        |
| Навчальна програма як нормативний документ |                 |        |
| Усього годин                               |                 |        |

### Модуль «Управління інноваційною діяльністю»

| Тематика тез доповіді                                                                                                            | Кількість годин |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|
|                                                                                                                                  | денна           | заочна |
| 1. Управління педагогічними інноваціями як вид соціального управління.                                                           | 22              |        |
| 2. Сертифікація педагогічних працівників ЗЗСО.                                                                                   |                 |        |
| 3. Соціально-педагогічні методи подолання бар'єрів в інноваційній діяльності педагога: індивідуальні та групові психотехнології. |                 |        |
| 4. Готовність до інноваційної діяльності – основа активної суспільної і професійно-педагогічної позиції особистості:             |                 |        |
| 5. Педагогічний експеримент як провідна форма інноваційної педагогічної діяльності.                                              |                 |        |
| 6. Передовий педагогічний досвід, його критерії.                                                                                 |                 |        |
| 7. Новаторський педагогічний досвід: колективний, груповий, індивідуальний.                                                      |                 |        |
| 8. Раціональне управління нововведеннями.                                                                                        |                 |        |
| 9. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.                                                                        |                 |        |
| 10. Педагогічний експеримент як провідна форма інноваційної педагогічної діяльності.                                             |                 |        |
| 11. Передовий педагогічний досвід, його критерії.                                                                                |                 |        |
| 12. Інноваційна компетентність педагога.                                                                                         |                 |        |
| 13. Якості особистості готової до інноваційної професійної діяльності                                                            |                 |        |
| 14. Зовнішні бар'єри в інноваційній діяльності педагога.                                                                         |                 |        |
| 15. Внутрішні бар'єри в інноваційній діяльності педагога.                                                                        |                 |        |
| 16. Ефективність нововведень.                                                                                                    |                 |        |
| 17. Недоліки інноваційної діяльності в педагогічній сфері.                                                                       |                 |        |
| 18. Механізми управління впровадженням інновацій у ЗО (за типом).                                                                |                 |        |
| 19. Раціональне управління нововведенням                                                                                         |                 |        |
| 20. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів                                                                        |                 |        |

## МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕЗ ДОПОВІДІ

Обсяг 2-3 стор. формату А-4 у текстовому редакторі Microsoft Word for Windows 2010.

Формат А4. Всі поля – 20 мм. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – 14 pt. Інтервал – полуторний. Вирівнювання тексту – по ширині.

Автоматичну нумерацію, перенесення, рисунки, формули, таблиці рекомендується не використовувати. Необхідно розрізняти символи «дефіс» і «тире».

Матеріали розміщуються в такій послідовності:

– ***резюме на мові тез:***

- прізвища, ініціали авторів, місто, країна;
- назва тез великими літерами;
- текст резюме (2-3 речення);

– ***резюме англійською мовою:***

- прізвища, ініціали авторів, місто, країна;
- назва тез великими літерами;
- текст резюме (2-3 речення);

– ***текст тез***

– ***література***

Літературні джерела (не більше 3) розміщуються в алфавітному порядку, відповідно до ДСТУ 2015. Номер посилання розміщується в тексті в квадратних дужках. За необхідності вказуються конкретні сторінки (наприклад, [4, с. 12]).

Матеріали публікуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданої інформації, відповідність матеріалів нормам законодавства, моралі та етики, професійно-змістову коректність, правильність посилань на літературні джерела несуть автори.

***Зразок оформлення тез доповіді:***

**Іванов П. А. (Одеса, Україна)**

**ІНТЕРАКТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

У тезах обґрунтовано необхідність цілеспрямованого формування в майбутніх соціальних працівниках інтерактивної спрямованості як складової їхньої професійної спрямованості.

**Ivanov P. (Odessa, Ukraine)**

**INTERACTIVE PURPOSEFULNESS OF SOCIAL WORKERS**

The article is based the necessity of purposeful forming of interactive purposefulness as the formation of professional tendency for the future social workers.

Необхідність у кваліфікованому спілкуванні з клієнтами висуває особливі вимоги до професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, до форм і методів її здійснення тощо.

Як відомо, «інтерактивний» означає заснований на взаємодії; інтерактивність – діяльність, що має чітко виражену соціальну спрямованість; інтеракція – характеристика діяльності, в якій беруть участь два або більше суб'єктів; відпрацювання тактики та стратегії взаємодії, організація спільної діяльності людей [1, с. 105].

**ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES**

1. Сидоренко Т. І. Інтерактивна спрямованість як науковий феномен. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*. Запоріжжя, 2014. № 30. С. 3–11.

**ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ**

*Академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів

власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

***Види академічного плагіату:***

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

## **ВПРАВА НА ГЕНЕРАЦІЮ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ**

*Вправу студенти виконують самостійно з метою поглибленого практичного засвоєння теоретичного матеріалу.*

*Завдання 1.* Проведіть індивідуально процедуру генерації інноваційних ідей.

1.Визначіть предмет інновації. це можна провести у формі групової дискусії або «мозкового штурму»: висловлюйте всі ідеї, що спадаю вам на думку і записуйте їх, а потім виберіть найактуальнішу.

2.Звільніть розум від консервативних настанов щодо предмета інновації. Сядьте зручно за стіл, підготувавши папір і олівець. Зосередьтеся на предметі інновації. Візьміть олівець і швидко, незамислюючись, запишіть:

- ✓ графічні образи предмета;
- ✓ чутки про нього;
- ✓ припущення з приводу його функцій;
- ✓ найкращі і найгірші думки про предмет;
- ✓ емоції: позитивні та негативні.

Після чого відкладіть аркуш і займіться іншою справою. За цей час відбудеться упорядкування ваших думок.

3. Візьміть декілька паперових карток і запишіть по одній ідеї на кожну картку, доповнюючи та корегуючи текст. Розкладіть картки за категоріями і асоціаціям. Додайте, те що ще спало на думку.

4. Відкладіть окремо картки з консервативними ідеями. Якщо ви впевнені в тому, що вони консервативні, позбуйтеся їх.

*Завдання 2.* Накопичення арсеналу стимулів завдяки яким народжуються ідеї.

Існують три основні категорії стимулів – історичні, фактичні, експериментальні. Всі ці стимули можна отримати зі статей, книг, довідників; під час бесід, інтерв'ю, під час участі у семінарах, конференціях. Велику користь народженню ідей приносить спілкування з фахівцями.

*Завдання 3.* Аналіз реального відчуття предмета інновації.

1. Візуалізуйте предмет інновації. Відчуйте його смак, запах, звучання.

2. Скомбінуйте візуалізований предмет інновації зі стимулами. Зберіть докупи всі наявні стимули. Розгляньте кожну категорію і змусьте свій мозок працювати з нею. Записуйте кожну ідею, що спадає на думку.

3. Осяяння. Це етап вибуху ідей. Він настає у результаті розпочатої творчої активності.

*Завдання 4.* Визначте мотиви і потреби людей, які:

а) будуть сприяти прийняттю ними вашого нововведення;

б) будуть сприяти прояву опору нововведенням.

Визначте способи подолання опору і впровадження нової моделі поведінки людей.

### **РОЗДІЛ 3.**

## **КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

### **ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ ЗВО**

1. Розкрити сутність загальних принципів формування змісту вищої освіти.
2. Охарактеризувати навчальний план професійної підготовки.
3. Проаналізувати ОПХ, як державний стандарт професійної освіти.
4. Проаналізувати ОПП, як державний стандарт вищої освіти.
5. Що таке навчальна програма? Її функції.
6. Процедура акредитації ЗВО.
7. Охарактеризувати стратегію розвитку варіативно освіти в Україні.
8. Характеристика моделі випускника ЗВО.
9. Особливості організації та проведення самоаналізу ЗВО.
10. Система управління якості освіти.
11. Технології виконання та захисту атестаційних (кваліфікаційних, дипломних робіт (проектів), магістерських) робіт.
12. Базове поняття інновацій в освіті. Їх сутність і природа.
13. Мотивація інноваційної діяльності.
14. Типи освітніх новацій.
15. Трансфер технологій: умови державного регулювання.
16. Основні завдання інноваційного розвитку у закладі освіти.
17. Поняття «інноваційний процес». Етапи інноваційного процесу.
18. Система забезпечення інноваційного розвитку закладу освіти.
19. Методи формування інноваційної готовності педагогів до інноваційної діяльності.
20. Методи управління освітніми інноваціями.
21. Організація дослідницької роботи в закладі освіти.
22. Вплив освітніх інновацій на соціально-економічний розвиток держави.

- 23. Засоби державного впливу на ефективність інноваційної діяльності.
- 24. Формування позитивного іміджу інноваційного середовища закладу освіти на інституційному рівні.
- 25. Джерела фінансування інноваційних проєктів і програм.
- 26. Форми підготовки педагогічних працівників до інноваційної діяльності в умовах закладу освіти

### **Приклади тестових завдань для поточного контролю**

*1. Державний стандарт освіти визначає:*

- А. Обов'язковий мінімум змісту навчальних програм.
- Б. Обсяг навчального навантаження студентів.
- В. Вимоги до рівня підготовки випускників ВНЗ
- Г. Графік навчального процесу.

*2. Галузеві стандарти вищої освіти видаються:*

- А. Для кожного освітнього кваліфікаційного рівня підготовки фахівців.
  - Б. Для кожного напрямку підготовки фахівців.
  - В. Для кожної кваліфікації.
  - Г. Для кожної спеціалізації
- (А.Б.В.)

*3. Галузевий стандарт освіти має розділи:*

- А. Типові нормативно-правові документи.
- Б. Освітньо-кваліфікаційна характеристика.
- В. Освітньо-професійна програма.
- Г. Засоби діагностики якості вищої освіти.

*4. Встановити відповідність між навчальними дисциплінами та кількістю годин відведених на їх вивчення.*

- І. Вивчення обов'язкових нормативних дисциплін
- А. 70%-75%

Б. 55%-60

В. 80%- 85%

II..Вивчення вибірових навчальних дисциплін

А. 30% - 25%

Б. 40% - 45%

В. 15% - 20%

*5.Робочі навчальні програми для вибірових дисциплін розробляють:*

А. ВНЗ.

Б. Міністерство освіти і науки.

В.Галузеві міністерства.

*6.Робочі навчальні програми для вибірових дисциплін затверджуються рішенням:*

А. Методичних комісій ВНЗ.

Б. Вчених рад.

В. Навчально-методичними відділами ВНЗ.

*7.Навчальний план - документ, який визначає:*

А.Перелік і обсяг нормативних і вибірових навчальних дисциплін.

Б. Послідовність вивчення дисциплін.

В. Перелік робочих навчальних програм.

Г. Кількість годин (кредитів).

Д. Графік навчального процесу.

Є. Форми самостійної роботи студентів.

Ж.Форми поточного контролю навчальних досягнень студентів.

З.Обсяг часу, який відводиться на самостійну роботу студентів.

*8.Графіком навчального процесу передбачено:*

А. Тижневий бюджет годин.

- Б. Теоретичне навчання.
- В. Екзаменаційна сесія.
- Г. Практика.
- Д. Дослідна робота.
- Є. Державні іспити.
- Ж. Виконання дипломних робіт.
- З. захист дипломних робіт.
- І. Канікули.

*9. У навчальному плані регламентується:*

- А. Кількість лекційних занять.
- Б. Кількість лабораторно-практичних та семінарських занять.
- В. Терміни виконання курсових робіт.
- Г. Складання заліків та іспитів.
- Д. Тижневе навантаження.

*10. Визначіть структурні компоненти моделі випускника ВНЗ:*

*(за І.О. Зимньою):*

- А. Базовий.
- Б. Особистісний.
- В. Соціальний.
- Г. Комунікаційний.
- Д. Професійний.

*11. Визначіть систему стандартів вищої освіти:*

- А. Державний стандарт.
- Б. Освітній стандарт.
- В. Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів.
- Г. Галузеві стандарти.

12. *Визначіть складові стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів:*

- А. Перелік спеціалізацій за спеціальностями.
- Б. Варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників вищих навчальних закладів.
- В. Варіативні частини освітньо-професійних програм підготовки.
- Г. Варіативні частини засобів діагностики якості вищої освіти.
- Д. Навчальні плани.
- Є. Індивідуальний навчальний план.
- Ж. Програми навчальних дисциплін.
- З. Робочі навчальні програми.

13. *Завершіть твердження:*

«Основою для складання розкладу занять – документу, яким регламентується академічна робота студентів і викладачів, є \_\_\_\_\_»

14. *Для яких нормативних документів Державний стандарт освіти є основою?*

Державний стандарт освіти є основою \_\_\_\_\_

15. *Завершіть твердження .*

Порядок розроблення стандартів вищої освіти та внесення змін до них, а також здійснення контролю за їх дотриманням визначається \_\_\_\_\_

16. *Завершіть визначення.*

Основними традиційними форматами тестових завдань, які можуть бути рекомендовані для складання дидактичних тестів, вважаються \_\_\_\_\_

17. Дайте відповідь на запитання: «З яких тестових завдань складаються закриті формати?»

Закриті формати складаються з тестових завдань

---

18. Дайте відповідь на запитання: «З яких тестових завдань складаються відкриті формати?»

Відкриті формати складаються з тестових завдань

---

19. Дайте відповідь на запитання: “Які основні компоненти повинно включати тестове завдання?”

Тестове завдання повинно включати наступні компоненти:

- ✓ 

---
- ✓ 

---
- ✓ 

---
- ✓ 

---

20. Спростуйте, або доведіть твердження.

Структурно-логічний підхід до змісту навчання, а також його систематизація і структуризація, на думку фахівців, сприяє:

- ✓ Формуванню у студентів системних знань.
- ✓ Підвищенню об'єктивності самооцінки та оцінки знань.
- ✓ Об'єктивному і глибокому аналізу рівня засвоєння окремих складових навчальної програми.

## ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ (ЗЗСО)

1. Розкрити сутність загальних принципів формування змісту загальної середньої освіти.
2. Надати характеристику базовому навчальному плану закладу загальної середньої освіти.
3. Проаналізувати критерії відбору основних наук, що вивчаються в закладі загальної середньої освіти.
4. Що таке типова навчальна програма?
5. Які її функції, види, способи побудови навчальної програми?
6. Охарактеризувати стратегію розвитку варіативної освіти в Україні.
7. Характеристика моделі випускника закладу освіти.
8. Система управління якістю освіти.
9. Технології виконання та захисту атестаційних (кваліфікаційних, дипломних робіт (проектів), магістерських) робіт.
10. Базове поняття інновацій в освіті. Їх сутність і природа.
11. Мотивація інноваційної діяльності.
12. Типи освітніх новацій.
13. Трансфер технологій: умови державного регулювання.
14. Основні завдання інноваційного розвитку у закладі освіти.
15. Поняття «інноваційний процес». Етапи інноваційного процесу.
16. Система забезпечення інноваційного розвитку закладу освіти..
17. Методи формування інноваційної готовності педагогів до інноваційної діяльності.
18. Методи управління освітніми інноваціями.
19. Організація дослідницької роботи в закладі освіти.
20. Вплив освітніх інновацій на соціально-економічний розвиток держави.
21. Засоби державного впливу на ефективність інноваційної діяльності.
22. Формування позитивного іміджу інноваційного середовища закладу освіти на інституційному рівні.

23. Джерела фінансування інноваційних проєктів і програм.
24. Форми підготовки педагогічних працівників до інноваційної діяльності в умовах закладу освіти.

## **ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ**

*1. Визначіть напрями розподілу годин варіативної складової навчального плану при його формуванні.*

- А. Вивчення предметів базового компонента.
- Б. На поглиблене або профільне вивчення окремих предметів.
- В. На дослідницьку роботу учнів
- Г. На введення додаткових освітніх (предметних) програм.

*2. Визначіть підстави розподілу годин варіативної складової навчального плану.*

- А. Необхідність "посилення" підготовки учнів із предметів природничо-математичного або гуманітарного циклу.
- Б. Наявність у школі "сильного" вчителя-предметника.
- В. Впровадження інновацій.
- Г. Прагнення "довантажити" учителя, який має невелике педагогічне навантаження.
- Д. Бажання залучити у школу учнів, які проживають поза межами мікрорайону школи.
- Є. Реалізація "замовлення" самих учнів та їхніх батьків.
- Ж. Реалізація договору з ЗВО.

*3. На яких етапах роботи над освітньою програмою доцільна спільна діяльність педагогічного колективу та місцевого співтовариства?*

- А. Формулювання призначення та місії школи.

- Б.Обговоренні змісту освітньої програми.
- В.Розробки "моделі" випускника школи.
- Г.формування навчального плану.
- Д. Розробки критеріїв реалізації освітньої програми.

*4. На основі яких нормативних документів закладом освіти розробляється освітня програма ?*

- А.Державні освітні стандарти.
- Б. Зразки освітніх навчальних програм.
- В.Робочі програми навчальних дисциплін.

*5. Визначити складові моделі випускника закладу загальної середньої освіти.*

- А. Рівень навченості випускника.
- Б.Сформованість ключових компетентностей.
- В. Домінуючий спосіб мислення випускника.
- Г.Рівень комунікативної компетентності учня.
- Д.Рівень сформованості соціальних (м'яких) навичок випускника.
- Є.Пріоритетні особистісні якості учня.
- Ж.Можливі сфери розподілу випускників II і III ступенів певного закладу/

*6. Чим регламентується організація освітнього процесу в закладу загальної середньої освіти?*

- А. Статутом закладу освіти.
- Б. Робочим навчальним планом.
- В.Річним планом роботи закладу освіти

7. *Визначіть чинники, щої впливають на відбір і формування змісту загальної середньої освіти:*

- А. Потреби суспільства в освічених людях.
- Б. Політична та економічна стабільність держави.
- В. Мета, яку суспільство висуває перед закладом загальної середньої освіти.
- Г. Реальні можливості процесу навчання.
- Д. Потреба особистості в освіті.

8. *Визначіть ефективні інтервали використання мультимедійних засобів навчання протягом уроку.*

- А. Між 10-ю і 15-ю хв. уроку.
- Б. Між 15-ю і 20-ю хв. уроку.
- В. Між 20-ю і 25-ю хв. уроку.
- Г. Між 25-ю і 30-ю хв. уроку.
- Д. Між 30-ю і 35-ю хв. уроку.

9. *Встановити відповідність ключових компетентностей випускників шкіл Європи та України*

*Ключові компетентності для Європи*

*Ключові компетентності для*

*України*

- |                           |                       |
|---------------------------|-----------------------|
| А. Вивчати.               | 1. Уміння вчитися.    |
| Б. Шукати.                | 2. Загальнокультурна. |
| В. Думати.                | 3. Громадянська.      |
| С. Співпрацювати.         | 4. Підприємницька.    |
| Д. Братися за справу.     | 5. Соціальна.         |
| Е. Адаптуватися.          | 6. 3 інформаційних і  |
| комунікаційних технологій | .                     |

7. Здоров'я зберігаюча.

10. Встановіть ієрархію складових змісту поняття «Освітній стандарт».  
(1,2,3,4,5,6.)

«Освітній стандарт» – це:

- A. Зміст навчання.
- B. Контроль знань.
- C. Рівень вимог до підготовки випускників.
- D. Методи навчання.
- E. Форми навчання.
- F. Засоби навчання.

11. Визначіть співвідношення між циклами предметів навчального плану:

- |                            |            |
|----------------------------|------------|
| 1. Суспільно-гуманітарні — | A. 31-35%, |
| 2. Природничо-математичні  | B. 40-46%, |
| 3. Художньо-естетичні      | B. 16-21%. |
| 4. Оздоровчо-трудові —     | C. 7-11%,  |

12. Який з перелічених способів побудови навчальних програм доцільно активно використовувати у практиці роботи сучасної школи?

- A. Лінійний спосіб побудови навчальних програм.
- B. Концентричний спосіб побудови навчальних програм.
- B. Спіралеподібний спосіб побудови навчальних програм.

13. Завершіть твердження.

Наявність у закладі загальної середньої освіти є необхідною умовою успішного проходження закладом процедур\_\_\_\_\_

14. Завершіть визначення.

Модель випускника певного закладу освіти – це\_\_\_\_\_

15. *Доберіть ключове слово-відповідь на запитання:*

Яку загальну середню освіту випускників усіх типів закладів освіти забезпечує стандарт освіти в Україні в умовах багатoproфільної і різнорівневої середньої освіти? \_\_\_\_\_

16. *Завершіть визначення.*

Основними традиційними форматами тестових завдань, які можуть бути рекомендовані для складання дидактичних тестів, вважаються \_\_\_\_\_

17. *Дайте відповідь на запитання: «З яких тестових завдань складаються закриті формати?»*

Закриті формати складаються з тестових завдань \_\_\_\_\_

18. *Дайте відповідь на запитання: «З яких тестових завдань складаються відкриті формати?»*

Відкриті формати складаються з тестових завдань \_\_\_\_\_

19. *Дайте відповідь на запитання: “Які основні компоненти повинно включати тестове завдання?”*

Тестове завдання повинно включати наступні компоненти:

- ✓ \_\_\_\_\_
- ✓ \_\_\_\_\_
- ✓ \_\_\_\_\_
- ✓ \_\_\_\_\_

*20. Спростуйте, або доведіть твердження.*

Не існує єдиного погодженого визначення і переліку ключових компетентностей, оскільки компетентності – це, насамперед, замовлення суспільства на підготовку його громадян, їх перелік визначається погодженою позицією соціуму у певній країні чи регіоні.

## **ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ**

1. Розкрити сутність загальних принципів формування змісту вищої освіти.
2. Охарактеризувати навчальний план освітньої/професійної підготовки.
3. Проаналізувати ОПП, як державний стандарт вищої освіти.
4. Що таке навчальна програма? Її функції.
5. Зміст діяльності та головні завдання проректора/заступника директора з навчальної роботи
6. Організація роботи з формування контингенту учнів/студентів ЗО.
7. Визначити та схарактеризувати поняття «освітня система».
8. Критерії ефективності виховної системи.
9. Форми освітньої діяльності ЗО.
10. Зміст діяльності громадських організацій ЗО.
11. Варіанти взаємодії адміністрації зі студентськими/учнівськими об'єднаннями.
12. Вплив студентського/учнівського самоврядування на функціонування і розвиток освітньої/виховної системи.
13. Порівняльний аналіз основних видів педагогічної діяльності – викладання та виховної роботи.
14. Охарактеризувати поняття «виховна робота» ЗО.
15. Визначити та охарактеризувати основні функції освітнього процесу.
16. Розкрити роль студентських громадських організацій у виховному процесі.

17. Сутність багаторівневої освіти
18. Базове поняття інновацій в освіті. Їх сутність і природа.
19. Типи освітніх новацій.
20. Основні завдання інноваційного розвитку у закладі освіти.
21. Поняття «інноваційний процес». Етапи інноваційного процесу.
22. Система забезпечення інноваційного розвитку закладу освіти.
23. Суб'єкти інноваційного процесу.
24. Методи формування інноваційної готовності педагогів до інноваційної діяльності.
25. Методи управління освітніми інноваціями.
26. Організація дослідницької роботи в закладі освіти.
27. Вплив освітніх інновацій на соціально-економічний розвиток держави.
28. Засоби державного впливу на ефективність інноваційної діяльності.
29. Формування позитивного іміджу інноваційного середовища закладу освіти на інституційному рівні.
30. Форми підготовки педагогічних працівників до інноваційної діяльності в умовах закладу освіти.

## ГЛОСАРІЙ

### ДО МОДУЛЮ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ» «ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

**Вимога** – положення, що містить критерії, які повинні бути виконані.

**Виробнича функція** (трудова, службова тощо) - коло обов'язків, які виконує фахівець у відповідності до займаної посади і які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою.

**Вища освіта** – це освіта, отримана особою в результаті засвоєння змісту навчання з вищої освіти, яка базується на рівні повної загальної середньої освіти і завершується присвоєнням особі певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

**Вищий навчальний заклад** – заклад освіти, основною статутною метою діяльності якого є надання вищої освіти.

**Галузь** – сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах виробничої діяльності.

**Галузь освіти** – група напрямів підготовки споріднених за ознакою спільності узагальнених структур діяльності.

**Державна акредитація вищого навчального закладу** – процедура визначення державою права (спроможності) вищого навчального закладу здійснювати освітньо-професійну діяльність, що відповідає вимогам державних стандартів освіти, а також здійснювати наукову та науково-технічну діяльність у відповідності до заявленого статусу.

**Державна атестація вищого навчального закладу** – система організаційних, методичних і психолого-педагогічних заходів, що має за мету підтвердження державою здатності вищого навчального закладу

надавати певні освітньо-професійні послуги на рівні державного стандарту вищої освіти відповідно до заявленого статусу. Основою процедури атестації є контроль рівня якості вищої освіти.

**Задача діяльності** – мета діяльності, що задана в певних умовах і може бути досягнута в результаті визначеної структури діяльності, до якої віднесено:

- предмет діяльності (праці) – те, що суб'єкт має до початку своєї діяльності і що підлягає трансформації у продукт;

- засіб діяльності (праці) – об'єкт, що опосередковує вплив суб'єкта на предмет діяльності, або те, що звичайно називають "знаряддям праці", і стимули, що використовуються, наприклад, у діяльності управління;

- процедура діяльності (праці) – це технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на деяких матеріальних носіях;

- умови діяльності (праці) – характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності (температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови та час);

- продукт діяльності (праці) – те, що одержано в результаті трансформації предмета в процесі діяльності.

**Види задач діяльності** – професійні задачі – задачі діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(і) перед фахівцем як професіоналом;

- соціально-виробничі задачі – задачі діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі (наприклад, інтерактивне та комунікативне спілкування, тощо);

- соціально-побутові задачі – задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і

можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач.

**Здатність** – психологічний стан індивіда, в якому він готовий до успішного виконання певного виду продуктивної діяльності.

**Здібність** – психологічні особливості індивіда, що забезпечують можливості успішного виконання певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною спрямованістю особи, з її нахилом до тієї чи іншої діяльності.

**Зміст освіти** – це обумовлені цілями та потребами суспільства вимоги до системи знань, умінь і навичок, світогляду та громадянських і професійних якостей майбутнього фахівця, що формуються у процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку науки, техніки, технології та культури.

**Змістовний модуль** – система навчальних елементів, що поєднані за ознакою відповідності певному навчальному об'єкту.

**Зміст навчання** – це науково обґрунтований методичний та дидактичний навчальний матеріал, засвоєння якого забезпечує здобуття освіти і кваліфікації згідно з освітньо-кваліфікаційним рівнем. Зміст навчання поділяється на:

– нормативну частину змісту навчання – обов'язковий для засвоєння зміст навчання, сформований відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики як змістовні модулі із зазначенням їх обсягу і рівня засвоєння, а також форм державної атестації;

– вибірккову частину змісту навчання – рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістовні модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціалізації, з урахуванням досягнень наукових шкіл і навчальних закладів.

**Знання** – результат процесу пізнання діяльності, її перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення в свідомості людини. Знання – категорія, яка відбиває зв'язок між пізнавальною і практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень, уявлень та образів, орієнтовних основ діяльності тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можливо ідентифікувати тільки, коли вони проявляються у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

**Економічна діяльність** – процес поєднання дій, які призводять до отримання відповідного набору продукції чи послуг. Вид економічної діяльності має місце тоді, коли об'єднуються ресурси (устаткування, робоча сила, технологічні засоби, сировина та матеріали) для створення виробництва конкретної продукції та надання послуг. Таким чином, вид діяльності характеризується використанням ресурсів, виробничим процесом, випуском продукції та наданням послуг.

**Кваліфікація** – здатність особи виконувати завдання та обов'язки відповідної роботи. Кваліфікація вимагає певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Кваліфікація визначається через назву професії.

**Клас задачі діяльності** – ознака рівня складності задач діяльності, які вирішуються фахівцем. Всі задачі діяльності розподіляються на три класи:

– стереотипні задачі діяльності – передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих, раніше відібраних складних операцій, і потребує використання значних масивів оперативної та раніше

засвоєної інформації;

– діагностичні задачі діяльності – передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання рішення по застосуванню відповідних операцій, і потребує використання значних масивів оперативної та раніше

засвоєної інформації;

– евристичні задачі діяльності – передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

**Компетентність** – знання та досвід діяльності в тому чи іншому виді економічної діяльності.

**Контроль якості вищої освіти** – система заходів, що здійснює третя сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника вищого навчального закладу та їх порівняння з встановленими вимогами і визначення відповідності кінцевим цілям

вищої освіти.

**Кредит** – система змістовних модулів, що з урахуванням терміну засвоєння студентами окремих навчальних елементів (відповідно до психофізіологічних норм засвоєння при використанні оптимальних форм, методів і засобів навчання), можуть бути засвоєні за 54

години навчального часу (суму годин аудиторної і самостійної роботи студента за тиждень).

Як наведено у додатку 1 Конвенції Ради Європи і ЮНЕСКО про визнання кваліфікацій з вищої освіти кредит – точно документована мінімальна умовна одиниця виміру "вартості" якоїсь складової навчальної програми, виконаної студентом – під час навчання.

**Ліцензування вищого навчального закладу** – процедура визнання державою права вищого навчального закладу здійснювати певні освітньо-професійні послуги, що відповідають вимогам державних стандартів вищої освіти, у відповідності до заявленого статусу.

**Навичка** – дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

**Навчальна дисципліна** (у вищому навчальному закладі) – педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи тощо будь-якої галузі діяльності (або сукупності різних галузей діяльності) з визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності умінь і навичок.

**Навчальний елемент** (дидактична одиниця) – мінімальна доза навчальної інформації, що зберігає властивості навчального об'єкта.

**Навчальний об'єкт** – обсяг навчальної інформації, що має самостійну логічну структуру та зміст, і дає змогу оперувати цією інформацією у процесі діяльності мислення.

**Навчальний план** – нормативний документ вищого навчального закладу, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

**Напрямок підготовки за професійним спрямуванням у вищій освіті** – група спеціальностей із спорідненим змістом освіти.

**Нормативний термін навчання** – це встановлений освітньо-професійною програмою термін викладання нормативної і вибіркової частин змісту освітньо-професійної програми для очної форми навчання.

**Об'єкт діяльності** – процеси, або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця (наприклад, двигун внутрішнього згоряння, організаційно-економічна система, технологія галузі тощо).

**Освітній рівень вища освіта** характеристика вищої освіти за ознакою рівня сформованості якостей людини, що забезпечують її всебічний розвиток як особистості і достатніх для здобуття відповідної кваліфікації.

**Освітній рівень базова вища освіта** базується на освітньому рівні "повна загальна середня освіта" і передбачає формування особистих якостей людини, визначених державним стандартом вищої освіти.

**Освітній рівень повна вища освіта** базується на освітньому рівні "базова вища освіта" і передбачає формування особистих якостей людини, визначених державним стандартом вищої освіти.

**Освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти** – характеристика вищої освіти за ознаками рівня сформованості якостей людини, що забезпечують її здатність виконувати відповідні фахові завдання чи обов'язки певного кваліфікаційного рівня.

**Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста**, який на основі повної загальної середньої освіти здобув загальнокультурну підготовку, спеціальні уміння та знання, має певний досвід їх застосування при вирішенні певних виробничих

функцій і здатний перенести свою діяльність з одного предмета праці на інший. Задачі діяльності, що вирішує молодший спеціаліст, припускають вибір готових рішень з набору стандартних загальноприйнятих рішень, що мають алгоритмізований характер.

**Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра**, який отримав освітній рівень "базова вища освіта", здобув спеціальні уміння та знання, призначений для виконання обмеженої кількості виробничих функцій, пов'язаних з циклом існування об'єкта його діяльності. Задачі діяльності, які вирішує бакалавр, припускають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання відповідних операцій.

**Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста**, який отримав освітній рівень "повна вища освіта", здобув спеціальні уміння та знання, призначений для виконання всіх виробничих функцій, пов'язаних з циклом існування об'єкта його діяльності. Задачі діяльності, які вирішує

спеціаліст, припускають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень.

**Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня магістра**, який отримав освітній рівень "повна вища освіта", здобув спеціальні уміння та знання, призначений для виконання науково-дослідних, педагогічних та (чи) управлінських функцій, що пов'язані з циклом існування об'єкта його діяльності. Задачі діяльності, які вирішує магістр, припускають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень.

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика** – державний нормативний документ, в якому узагальнюється зміст освіти, тобто відображаються цілі освітньої та професійної підготовки, визначаються основні вимоги до фахівця, його місце в структурі господарства держави.

**Освітньо-професійна програма підготовки фахівця** – державний нормативний документ, в якому узагальнюється зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та професійної підготовки фахівця за певною спеціальністю певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

**Показник якості вищої освіти** – кількісна характеристика якостей особистості випускника вищого навчального закладу, що розглядається стосовно до певних умов його навчання та сфери майбутньої професійної діяльності.

**Показник якості загальної середньої освіти** – кількісна характеристика якостей особистості випускника загальноосвітнього навчального закладу, що розглядається стосовно до певних умов його навчання.

**Проблеми** – ситуація діяльності, яка містить протиріччя наукового, організаційного або іншого характеру і являє собою перепони, що виникають при досягненні суб'єктом цілеспрямованого результату своєї діяльності.

**Професія** – здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації. Професія вимагає визначеного кола знань та умінь.

**Рівень якості вищої освіти** – це відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних іспитів випускників вищого навчального закладу, з критеріально-орієнтованим еталоном, репрезентуємым державним стандартом вищої освіти.

**Рівень якості загальної середньої освіти** – це відносна характеристика якості загальної середньої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних іспитів закладу загальної середньої освіти, з критеріально-орієнтованим еталоном, репрезентуємым державним стандартом загальної середньої освіти.

**Рівні сформованості знань щодо змісту навчального елемента:**

– ознайомчо-орієнтований – особа має орієнтоване уявлення щодо понять, які вивчаються, здатна відтворювати формулювання визначень, законів тощо, вміє вирішувати типові завдання шляхом підставлення чисельних даних;

– понятійно-аналітичний – особа має чітке уявлення та поняття щодо навчального об'єкта, здатна здійснювати смислове виділення, пояснення, аналіз, перенесення раніш засвоєних знань на типові ситуації;

– продуктивно-синтетичний – особа має глибоке розуміння щодо навчального об'єкта, здатна здійснювати синтез, генерувати нові уявлення, переносити раніш засвоєні знання на нетипові, нестандартні ситуації.

**Робота** – певні завдання та обов'язки, що виконані, виконуються чи повинні бути виконані однією особою.

**Спеціальність** – категорія, що характеризує: – у сфері освіти – спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через

об'єкт діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування його праці);

– у сфері праці – особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності).

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціаліст або магістр передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності таких, що задовольняють

вимогам сфери праці до спеціальності.

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст передбачає вивчення виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності.

**Спеціалізація спеціальності** – категорія, що характеризує відміни окремих задач діяльності фахівця за ознаками різниці засобів, або(та) продуктів, або(та) умов діяльності в межах спеціальності. Ці окремі задачі характерні для відносно невеликих груп фахівців в межах спеціальності.

**Структурно-логічна схема підготовки** – наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

**Тест** – стандартизована психодіагностична методика, яка призначена до встановлення кількісних і якісних індивідуально-психологічних відзнак. У психологічній діагностиці – стандартизований, часто обмежений у часі іспит.

**Тест досягнень** – тип психодіагностичних методик, що спрямовані на оцінку досягнення рівня розвитку здібностей, навичок, умінь і знань.

**Тест педагогічний** – система взаємопов'язаних предметним змістом завдань специфічної форми, що дозволяють оцінювати структуру і вимірювати рівень знань та інші характеристики особи.

**Тести критеріально-орієнтовані** – тип тестів, що призначені для визначення рівня індивідуальних досягнень відносно певного критерію на підставі логіко-функціонального аналізу змісту завдань. В якості критерію (або об'єктивного еталону) звичайно розглядаються конкретні знання, уміння, навички, що необхідні для успішного виконання тієї чи іншої задачі.

**Тести психометричні** – тип тестів, оцінка в яких здійснюється на підставі співвідношення індивідуальних результатів з груповими, тобто на підставі орієнтації на статистичну норму.

**Тип діяльності** – характеристика професійної діяльності з точки зору способів і форм її здійснення. Визначається станом взаємодії фахівця з об'єктом діяльності – системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

**Типова задача діяльності** – узагальнена задача діяльності, що є характерною для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а, отже, не має конкретного рішення (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

**Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою** – природня чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл взаємодії фахівця і системи.

**Уміння** – здатність людини виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань. Уміння поділяються за видами:

– Предметно-практичні – уміння виконувати дії щодо переміщення об'єктів у просторі, зміну його форми, тощо. Головну роль у регулюванні предметно-практичних дій виконують перцептивні образи, що відображають просторові, фізичні та інші властивості предметів і забезпечують керування робочими рухами відповідно до властивостей об'єкта та завдань діяльності.

– Предметно-розумові – уміння щодо виконання операцій з розумовими образами предметів. Ці дії вимагають наявності розвиненої системи уявлень і здатність до розумових дій (наприклад, аналіз, класифікація, узагальнення, порівняння тощо).

– Знаково-практичні – уміння щодо виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Прикладами цих дій є письмо, прокладання курсу по карті, одержання інформації від пристроїв тощо.

– Знаково-розумові – уміння щодо розумового виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Наприклад, дії, що є необхідні для виконання логічних та розрахункових операцій. Ці дії дозволяють вирішувати широке коло задач в узагальненому вигляді.

**Цикл існування об'єкта діяльності** – період, протягом якого існує об'єкт діяльності фахівця від "зародження" (проектування) до його ліквідації. Період існування об'єкта діяльності розподіляється на окремі етапи:

– проектування, протягом якого вирішуються питання щодо конструкції або змісту;

– створення;

– експлуатація, протягом якої об'єкт використовується за призначенням;

– відновлення (ремонт, удосконалення тощо), яке пов'язане з відновленням властивостей, якостей, підвищенням продуктивності, інших ознак;

– утилізація та ліквідація.

Кожний етап існування об'єкта діяльності фахівця має свої ознаки, які визначаються спільністю (за продуктом) типових задач діяльності, пов'язаних безпосередньо з об'єктом, та відмінністю типових задач від задач іншого етапу.

**Цикл підготовки** – сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістовних модулів, блоків змістовних модулів),

що поєднані за ознаками належності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку

**Якість вищої освіти** – це сукупність певних якостей випускника вищого навчального закладу, що відображають компетентність, ціннісні орієнтації, соціальну спрямованість, здібності, професійно важливі якості тощо, обумовлюють її здатність

задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства, а також його професійну придатність:

- задовільняти у відповідності до соціальних норм суспільні вимоги до виконання майбутніх соціально-професійних ролей;
- відповідати за свої соціально важливі рішення;
- задовольняти намагання особи до соціального статусу та престижу.

**Якість загальної середньої освіти** – це сукупність певних якостей випускника загальноосвітнього навчального закладу, що відображають компетентність, ціннісні орієнтації, соціальну спрямованість, здібності, тощо, обумовлюють її здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства:

**Якість особистості випускника закладу вищої освіти** – цілісна сукупність елементів внутрішньої структури особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей випускника вищого навчального закладу.

**Якість особистості випускника закладу загальної середньої освіти** – цілісна сукупність елементів внутрішньої структури особистості, що визначає зміст соціально значущих і особистісних важливих властивостей випускника загальноосвітнього навчального закладу.

## ДО МОДУЛЮ « УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

**Впровадження** – перетворення практики на основі результатів досліджень при обов’язковому їх застосуванні з метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

**Готовність** – 1) активно-діяльнісний стан особистості, установка на певну поведінку, змобілізованість сил на виконання завдання; 2) складне інтегративне утворення, що включає мотиваційний, емоційно-вольовий, пізнавальний компоненти.

**Готовність до пошукової діяльності** – інтегральна якість особистості, яка характеризується наявністю та певним рівнем сформованості мотиваційно-орієнтаційного, змістовно-операційного і оцінно-рефлексивного компонентів у їх єдності, що проявляється в прагненні до пошукової діяльності і в підготовленості до її здійснення на професійному рівні.

**Інноваційна діяльність** – 1) це створення нового (оригінальних прийомів, цілісних педагогічних концепцій), що змінює звичний погляд на явище, перебудовує суспільно-педагогічні відносини; 2) найвищий ступінь педагогічної творчості, педагогічне винахідництво нового в педагогічній практиці, що спрямоване на формування творчої особистості, враховує соціально-економічні та політичні зміни в суспільстві й проявляється в цілепокладанні, визначенні мети, завдань, а також змісту і технологій інноваційного навчання; 3) діяльність з розробки, пошуку, освоєння і використання новведень, їх здійснення.

**Інноваційна діяльність в системі освіти** – вдосконалення чи оновлення освітньої практики шляхом створення, розповсюдження та освоєння нових ефективних способів і засобів досягнення встановлених цілей освіти.

**Інноваційна педагогічна технологія** – це цілеспрямоване систематичне та послідовне впровадження в практику прийомів, способів,

педагогічних дій та засобів що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до одержання очікуваних результатів.

**Інноваційне навчання** – такий навчальний процес, який будується як творча взаємодія учителя й учнів, котра максимально спрямована на самостійний пошук учнями нових знань, нових пізнавальних орієнтирів високого рівня складності, вироблення загальнолюдських норм та цінностей, оволодіння мистецтвом рефлексії.

**Інноваційні процеси в освіті** – процеси створення, освоєння і застосування педагогічних інновацій, які є предметом *педагогічної інноватики*.

**Інноваційний потенціал закладу освіти** – це його здатність створювати, сприймати, реалізувати нововведення, а також своєчасно позбавлятися від застарілого, педагогічно недоцільного. Ця здатність переважно є наслідком творчих прагнень членів педагогічного колективу, їх ставлення до нововведень.

**Інновація** – 1) нововведення, новизна, новаторство; 2) нові форми організації праці та управління, нові види технологій, які охоплюють не лише окремі установи й організації, але й різні сфери; 3) процес часткових змін, що ведуть до модифікації окремо взятих цілей освіти або засобів і способів їх досягнення; 4) цілеспрямоване і кероване внесення змін в освітню практику шляхом створення, розповсюдження та освоєння новоутворень; 5) комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень.

**Комбінаторні нововведення** – нове конструктивне поєднання елементів раніше відомих методик, які в даному варіанті ще не використовувались.

**Креативність** – здатність зробити або деяким способом здійснити дещо нове (нове вирішення проблеми, новий метод або інструмент, новий

твір мистецтва тощо). К. – умова реалізації вищих духовних потреб особистості, розвитку власних творчих сил і здібностей, постійного зростання і збагачення внутрішніх можливостей, підвищення якості своєї професійної діяльності, орієнтації на вищі загальнолюдські цінності.

**Новаторство** – вищий ступінь педагогічної творчості, педагогічне винахідництво нового, якого досі не було в педагогічній практиці, яке ще не висвітлено широко в педагогічній літературі.

**Модифікаційні нововведення** – удосконалення, раціоналізація, видозміна, модернізація того, що має аналог або прототип (програма, методика, окрема розробка тощо).

**Нововведення** – 1) комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу (новації); форма організації інноваційної діяльності; 2) впровадження у виробництво новації, яка, в свою чергу, є кінцевим результатом наукової або винахідницької діяльності; 3) цілеспрямована зміна, яка вносить до середовища впровадження (організацію, регіон, суспільство і т. ін.) нові стабільні елементи; 4) такий суспільний, технологічний, економічний прогрес, який через практичне використання ідеї і винаходів веде до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій; 5) комплексний процес створення, поширення та використання нового педагогічного засобу для якісно кращого задоволення вже відомих суспільних потреб, процес його впровадження в окремому навчальному закладі з метою підвищення освітньо-виховної діяльності; 6) зміст можливих змін педагогічної дійсності, що ведуть до раніше невідомого стану, результату і які розвивають теорію і практику навчання і виховання; 7) цілеспрямована зміна, яка вносить у середовище впровадження нові елементи; процес, що характеризує перехід будь-якої системи з одного стану в інший зі своїм життєвим циклом; 8) процес створення, розповсюдження і використання нового практичного засобу для нової або кращого задоволення вже існуючої потреби людей; водночас це є

процес змін, пов'язаний з внесенням даного нововведення у те соціальне та матеріальне середовище, в якому здійснюється його життєвий цикл.

**Ознака** – деяка стійка, що зберігається в різноманітних відношеннях об'єкта/явища з середовищем властивість, яка в сукупності з іншими властивостями об'єкта/явища дає йому певну характеристику.

**Педагогічна аксіологія** – вчення про оцінку й інтерпретацію нового; вчення про природу цінностей, їх місце в реальності та структурі цінностей світу. Вона вивчає проблеми оцінки і різновиди процесів освоєння нового; інноваційне середовище; готовність педагогічної громадськості до сприйняття і оцінки нового; проблеми новаторів і консерваторів у педагогічній дійсності; зміст і процес навчання та виховання; суб'єкти навчального процесу (вихователі та вихованці) тощо.

**Педагогічна інноватика** – вчення про створення педагогічних новацій, їх оцінку, освоєння педагогічним співтовариством і використання та застосування на практиці.

**Педагогічна неологія** – теорія створення нововведень у системі освіти; наукове знання про нове в педагогічній теорії і практиці. Його *завданням* є розкриття сутності (специфіки) і джерел появи нового в педагогіці (соціальних, соціально-педагогічних, педагогічних де термінаторів нового); розробка його типології в педагогіці; визначення критеріїв і ступеня новизни; виявлення принагідних умов становлення, розвитку і утворення нового; встановлення „категоріального поля” теорії нового („нове”, „старе”, „нововведення”, „інновація”); визначення функцій неології в системі педагогічного знання (критеріально-оцінювальна, систематизуюча, прогностична).

**Педагогічна праксеологія** – вчення про застосування нового; вчення про ефективну людську діяльність. П. досліджує проблеми використання і застосування нового; закономірності і різновидності впровадження;

розкриває ефективні механізми застосування педагогічних нововведень; оптимальної інноваційної діяльності.

**Педагогічна творчість** – пошук більш досконалих форм змісту, методів та прийомів організації педагогічної діяльності.

**Педагогічна технологія** – 1) набір технологічних процедур, що забезпечують професійну діяльність вчителя; 2) сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і поєднання форм, методів, способів, прийомів навчання, вихованих засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу; 3) опис системи дій учителя та учнів, які слід виконувати для оптимальної реалізації навчального процесу; 4) послідовний (системно представлений) ряд вказівок діяльностей і операцій моделювання, реалізації діагностики ефективності ефективності, корекції процесу навчання (дидактичні технології) або виховання (технологія виховання); 5) комплексний, інтегрований процес, що включає людей, ідеї, засоби і способи організації діяльності для аналізу проблем, що охоплюють основні аспекти засвоєння знань; 6) проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці; це змістова техніка реалізації навчально-виховного процесу; результат глибоко продуктивної, творчої праці з оцінки і гармонізації багатьох чинників, що визначають ефективність процесів навчання й виховання; 7) системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання та засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти; 8) системна сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методичних засобів, що використовуються для досягнення педагогічних цілей; 9) закономірна педагогічна діяльність, яка реалізує науково-обґрунтований проект дидактичного процесу і володіє більш високим ступенем ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж це має місце при традиційних методиках навчання; 10) конструкція, стратегія, алгоритм дії педагога,

організація педагогічної діяльності; проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці.

**Педагогічний експеримент** – це етап впровадження нового в практику роботи школи за умови, якщо він забезпечить її результативність.

**Передбачення** – здатність до розуміння нових, незвичайних ситуацій, прогнозування майбутніх подій, оцінка наслідків прийнятих рішень і, більше того, навіть до створення можливого і бажаного майбутнього.

**Процес** – послідовна зміна явищ, станів у розвитку якого-небудь; сукупність послідовних дій для досягнення якого-небудь результату.

**Професійна готовність до педагогічної діяльності** – складне структурне утворення, центральним ядром якого є позитивні установки, мотиви і засвоєні цінності педагогічної діяльності. В дану готовність входять також професійно важливі риси характеру, педагогічні здібності, сукупність професійно-педагогічних знань, умінь та навичок, певний досвід педагогічної діяльності.

**Рефлексія** – 1) процес відображення однією людиною (вчителем) картини внутрішнього світу іншої людини (учня); 2) здатність учителя усвідомлювати свої стани, зіставляти свої задачі, свої дії і досягнуті результати в реальних педагогічних ситуаціях з метою контролю, оцінки, корекції і вдосконалення педагогічної діяльності; 3) усвідомлення засобів і основ діяльності, їх змін; 4) побудова умовиводів, узагальнень, аналогій, зіставлень та оцінок, а також переживання, пригадування і вирішення проблем; 5) здатність учителя подумки уявити собі створену картину ситуації і на цій основі уточнити уявлення про себе, звернення свідомості вчителя на самого себе, врахування уявлень учня про те, як вчитель розуміє діяльність учня.

**Рівень** – міра кількісного і якісного прояву всіх ознак предмета/явища, міра їх відповідності еталону.

**Співучасть** – соціальна активність, участь особистості у важливіших видах діяльності, її особистий вплив на прийняття локальних та глобальних рішень, здатність бути ініціативним.

**Творчість** – діяльність, що породжує дещо нове, що раніше не існувало, на основі реалізації існуючого досвіду і формування нових комбінацій знань і вчень.

**Технологічна карта** – опис процесу у вигляді покрокової, поетапної послідовності дій із зазначенням засобів, що використовуються.

**Технологічна система** – це умовне зображення технологічного процесу, поділ його на окремі функціональні елементи і позначення логічних зв'язків між ними.

**Технологія** – 1) форма вираження людського інтелекту, сфокусованого на розв'язання суттєвих проблем життя; 2) сукупність форм, методів, прийомів і засобів досягнення очікуваних результатів при передачі соціального досвіду, а також оснащення цього процесу; 3) радикальне оновлення інструментальних і методологічних засобів педагогіки й методики за умови збереження наступності в розвитку педагогічної науки й шкільної практики.

**Формування готовності педагога до пошукової діяльності** – процес цілеспрямованого розвитку в умовах післядипломної освіти всіх сторін і якостей особистості, які складають готовність до даної діяльності.

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### ДО МОДУЛЮ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

#### Основна література

1. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство : навч. посіб. / за ред. Г. В. Лаврик. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 208 с. URL: <https://docplayer.net/53697826-Derzhavni-standarti-osviti-i-nacionalne-osvitnie-zakonodavstvo.html>
2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ, 2008. 430 с.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника: навч. посіб. для студ. зі спец. «Упр. навч. закл.». Харків: Основа, 2007. 448 с.
5. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З. Н. Курлянд. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 495 с.
6. Постоян Т. Г. Освітні технології: навч. посіб. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2014. 204 с.
7. Постоян Т. Г. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління освітньою та інноваційною діяльністю»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 73 с.
8. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи: методичні рекомендації. Київ, 2019. 47 с.  
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/07/13/2020-07-13-avtonomy.pdf>
9. Світлофор освітньої доброчесності: для освітян. Київ. 2020. 97 с.  
URL: <https://eo.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/SVITLOFOR-OSVITN-OYI-DOBROCHESNOSTI-03.08.2020-DLYA-PREZENTATSIYI.pdf>

10. Управління освітою / за наук. ред. В. П. Беха. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 546 с.

11. Хаджирадєва С. К., Черненко Н. М. Теорія і практика управління закладами освіти : навч. посіб. Київ : Освіта, 2013. 184 с.

### Допоміжна

1. Лукіна Т. О. Якість українських підручників для середніх загальноосвітніх шкіл: проблеми оцінювання і результати моніторингу: метод. посіб. / Науково-методичний центр середньої освіти Міністерства освіти і науки України. Відділ моніторингу якості загальноосвітньої підготовки. Київ: Видавничий центр "Академія", 2004. 200 с.
2. Пасі Салберг. Фінські уроки 2:0. Чого може навчитися світ з освітніх змін у Фінляндії. Харків: Ранок, 2017. 240 с.
3. Копусь О. А., Постоян Т. Г. Методичні рекомендації щодо відкриття та призупинення/зупинення освітньої програми/ О. А. Копусь, Т. Г. Постоян. – 2-ге вид: допов. Одеса, Університет Ушинського, 2020. – 60 с.
4. Постоян Т. Г. Дуальна система навчання в умовах галузевої кластеризації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал* / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. № 2 (46). С.374 – 382.
5. Постоян Т. Г. Практична підготовки майбутніх галузевих фахівців на базі Центрів прикладних кваліфікацій. *Педагогічний дискурс: зб. наук. пр.* Хмельницький : ХГПА, 2015. Вип. 18. С. 176 – 180.
6. Постоян Т. Г. Роль галузевих університетів у реалізації стратегії безперервної освіти в умовах кластеризації. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова, серія «Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики»*, 2015. № 25 (35). С.127–132
7. Постоян Т. Г. Електронне тестування «Освітні технології». Програмний продукт. Одеса, ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2016.

8. Постоян Т. Г. Асистивні технології у контексті інклюзивної освіти. *Науковий журнал з соціології та психології. Габітус*. Одеса, 2020. Вип. 12. С. 198–202.
9. Сагуйченко В. Шкільний директор як освітній філософ: критичний аналіз управлінського досвіду. *Грані*. 2011. № 1(75). С. 50–53.
10. Сидоренко В.В. Нова українська школа: концептуальні орієнтири: матеріали методологічного семінару з онлайн-трансляцією «Освітньо-філософські засади Нової української школи», 18 жовтня 2017 р., м. Київ. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708457/>

## **ДО МОДУЛЮ «ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

### **Основна література**

1. Абетка для директора: Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ. Державна служба якості освіти України. 2020. 251 с. URL: [http://sqe.gov.ua/images/category\\_2020.pdf](http://sqe.gov.ua/images/category_2020.pdf)
2. Кузьмінський А. І., Омелянєнко В. Л. Педагогіка: підручник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ, 2008. 430 с.
3. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника: навч. посіб. для студ. зі спец. «Упр. навч. закл.». Харків: Основа, 2007. 448 с.
4. Постоян Т. Г. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління освітньою та інноваційною діяльністю»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 73 с.
5. Приходько В. М. Парадигми моніторингу якості освіти і педагогічного процесу (у запитаннях і відповідях). Харків, 2010. 192 с.
6. Управління освітою / за наук. ред. В. П. Беґа. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 546 с.

7. Хаджирадєва С. К., Черненко Н. М. Теорія і практика управління закладами освіти : навч. посіб. Київ : Освіта, 2013. 184 с.

#### Допоміжна

1. Ворожейкіна О. М., Дербеньова А. Г. Вас призначено заступником директора з виховної роботи. Харків: Основа, 2007. 224 с.
2. Методична робота в школі / Б. О. Житник ін. Харків: Основа, 2008. 192 с.
3. Терещук Б. М., Скиба В. В. Книга керівника навчально-виховного закладу: довід.-метод. вид. Вид. 2-ге, доп. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 768 с.
4. Литвиненко Г. М., Вернидуб О. М. Книга методиста: довід.-метод. вид. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 672 с.
5. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ, 2008. 430 с.
6. Жерносек І. П. Удосконалення науково-методичної роботи в сучасних загальноосвітніх школах, ліцєях і гімназіях. Київ, 2001. 204 с.
7. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання та навчання. Харків: Основа, 2002. 220 с.
8. Постоян Т. Г. Управління системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності на прикладі підготовки магістрів зі спеціальності «Управління навчальним закладом». *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*: зб. наук. пр. Одеса : ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2015. Вип. №1. С .96 – 105.
9. Постоян Т. Г. Управлінська модерація в роботі викладача вищої школи. *Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового Центру НАПН України*. Одеса : ПНПУ 2015. №2/СХХХІ. С.95 –101.
- 10.Постоян Т. Г. Технологія портфоліо в аспекті автентичного оцінювання результатів професійної підготовки майбутніх фахівців. *Наука і*

*освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового Центру АПН України.* Одеса : ПНПУ, 2015. №5/СХХХІV. С. 31 – 37.

11.Постоян Т. Г. Модель науково-методичного супроводу як механізм управління якістю освіти: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції *Теорія та практика управління педагогічним процесом* (23–25 травня 2019 р.). Одеса : Університет Ушинського, 2019. С. 110–11.

## **ДО МОДУЛЮ « УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

### **Основна література**

1. Василенко В. О., Шматько В. Г. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / ред. В. О. Василенко. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 440 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. Харків: Видав. група «Основа», 2004. 240с.
4. Постоян Т. Г. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління освітньою та інноваційною діяльністю»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 73 с.

### **Допоміжна**

5. Гладка Т. І. Здійснення інноваційної діяльності та проведення педагогічних експериментів у загальноосвітніх навчальних закладах: метод. реком. Полтава: ПОППО, 2006. 28 с.
6. Денисюк В. Інноваційний менеджмент як напрям вдосконалення процесу управління якістю освіти URL: <http://www.gisap.eu/ru/innovatsiiniimenedzhment-yak-napryam-vdoskonalennya-protsesu-upravlinnya-yakistyuosviti>
7. Заворотинська Н. М. Теоретичні питання запровадження інноваційного менеджменту в освіті URL: <http://vuzlib.com/content/view/250/84/>.

8. Концепція нової української школи: Концептуальні засади реформування середньої школи URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

9. Кобрій О. Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. *Теоретичні основи педагогіки* / ред. О. Вишневський. Дрогобич, 2001. С. 261 – 263.

10. Литвин Л. Менеджмент освітніх інновацій: сутність та особливості впровадження URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13llmtov.pdf>

11. Пасі Салберг. Фінські уроки 2:0. Чого може навчитися світ з освітніх змін у Фінляндії. Харків : Ранок, 2017. 240 с.

12. Постоян Т. Г., Инде Д. Ю. Інноваційні комп'ютерні технології в реабілітації дітей з обмеженими можливостями: матеріали міжнародної науково-практичної конференції *Сучасні досягнення вітчизняних вчених у галузі педагогічних та психологічних наук* (2-3 березня 2018 р.). Київ : ГО Київська нац. ор-ція пед. та псих., 2018. С. 114–118.

13. Постоян Т. Г. Черненко І. В. Маркетингові стратегії у контексті конкурентоспроможності закладу вищої освіти. *Науковий журнал. Економіка харчової промисловості*. Одеса, 2020. Т. 12. №. 3. С.50–58.

14. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч. посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів / за заг. ред. В. В Олійника. Київ, 2017. 118 с.

15. Секрет директора школи: Сопротивление персонала /Директор школы. Специальное приложение. 02. 2013. – 68 с.

### **Інформаційні ресурси**

Поглиблюють інформацію з проблем управління освітньою діяльністю матеріали, розміщені за електронними посиланнями:

1. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> – веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського.
3. <http://testportal.gov.ua/> – веб-сторінка Українського центру оцінювання якості освіти.
4. <http://www.school.kiev.ua/> – веб-сторінка присвячена проблемам впровадження новітніх технологій у сфері середньої освіти України.
5. <http://www.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/> веб-сторінка Державної служби якості освіти.
6. <https://www.youtube.com/channel/UC94vfJbJY0qaDnpaTLX9cuQ> – YouTube Державної служби якості освіти.
7. [http://studbook.com.ua/book\\_psihologo-pedagogchn-osnovi-mzhosobistsnogo-splkuvannya-navchalnij-posbnik-onlajn\\_805/31\\_3.3-stili-sluhannya](http://studbook.com.ua/book_psihologo-pedagogchn-osnovi-mzhosobistsnogo-splkuvannya-navchalnij-posbnik-onlajn_805/31_3.3-stili-sluhannya)
8. <http://aied.inf.ed.ac.uk/aiedsoc.html>
9. <http://avkrasn.ru/article-212.html>
10. <http://eprints.zu.ua/2142/1/3.pdf>
11. <https://library.pdpu.edu.ua/>
12. <http://pidruchniki.com/17000308/pedagogika/pedagogika>
13. <https://sajt-uchitelya10.webnode.com.ua/>
14. <http://teacher.at.ua/publ/46-1-0-8586>

Навчальне видання

Постоян Тетяна Григорівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,  
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ  
ОСВІТНЬОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

Методичний посібник